

Stiftelsen Forskning utan djurförsök

– några viktiga händelser under våra 40 år.

22 mars 1964

● *Nordiska Samfundet för bekämpandet av plågsamma djurförsök* beslutar vid sitt årsmöte att bilda *Nordiska Samfundets Stiftelse för Vetenskaplig Forskning utan Djurförsök*. Stiftelsen bildas för att "...inspirera och ekonomiskt stödja en vetenskap som ska kunna hjälpa människor utan att djur behöver utsättas för lidanden och ångest".

- Startkapitalet är 11 100 kr.
- Till första ordföranden väljs *Johan Börtz* (ordförande 1964-1977).

1965

- Stiftelsen får sitt första arv, ett legat på 50 000 kr.

1971

- Stiftelsens tillgångar uppgår vid årets början till 187 644 kr och *de två första forskningsanslagen delas ut*, totalt 41 500 kr.
- Två arv gör att kapitalet ökas, trots anslagsutdelningen.
- Stiftelsen ger ut sin första broschyr.

1972

- Ett stort arv från fröken *Blanche Lindegren* garanterar avkastning som gör att forskningsanslag kan delas ut årligen från och med 1973.
- *Blanche Lindegren* skriver också i sitt testamente att det är hennes önskan att Stiftelsen "... på lämpligt sätt lämnar bidrag till andra djurskyddsföreningar inom landet, som motarbetar vivisektion och djurs utnyttjande i vetenskapligt syfte." (Se vidare under rubrik *Blanche Lindegrens Donation*.)

1974

- En första stor forskningsseger för Stiftelsen då även STU – *Styrelsen för teknisk utveckling* – inser värdet av ett projekt som påbörjats med medel från Stiftelsen. STU tar över finansieringen.

(Projektet handlade om utveckling av metoder för att testa läkemedel, födoämnen mm. Speciellt beträffande cancerframkallande och/eller foster-skadande effekter.)

1977

- *Richard Jobson* väljs till ordförande.
- Stiftelsen får sin första forskare i styrelsen.

1978

- Stiftelsen arrangerar sin första *forskarkonferens* – den första i sitt slag i Sverige. 13 forskare deltar.
- En sammanfattning av konferensen ges ut i första numret av vår skrift *Forskarkonferens*.
- Stiftelsen uppvaktar jordbruksministern för att lämna över en skrivelse med förslag till hur staten kan bidra till ett ökat utnyttjande av alternativa metoder. Möten med politiker i ledande ställning har följts av många fler under åren.

1979

- Nya bestämmelser om djurförsök införs den 1 juli. *Djurförsöksetiska nämnder* bildas. *Centrala försöksdjursnämnden* (CFN) skapas och får en miljon kronor att dela ut till alternativ för 1980. Tre personer med nära anknytning till Stiftelsen finns med i CFN:s första styrelse.

1981

- Stiftelsen deltar vid ett symposium arrangerat av CFN om att ersätta eller minska antalet djur i *LD50-tester*, samt i ett flertal internationella möten och symposium om alternativ till djurförsök. Det internationella engagemanget har fortsatt sedan dess.

1986

- Ordföranden *Richard Jobson* avlider och ersätts av *Birgitta Forsman* som ny ordförande.

1987

- *Statens bakteriologiska laboratorium* slutar använda apor för tillverkning av poliovaccin och går över till en teknik med humana diploida celler, som Stiftelsen stött framtagandet av. En av många segrar för Stiftelsen.
- Stiftelsen fick för första gången en riksdagsledamot, *Pär Granstedt*, i styrelsen.

1988

- Stiftelsen får sin första anställda när ordföranden *Birgitta Forsman* anställs på halvtid.
- Birgitta Forsman utses att som Stiftelsens representant ingå i CFN.
- En referensgrupp av forskare tillsätts av styrelsen för första gången.

1989

- Stiftelsen firar **25-årsjubileum** med jubileumsseminarium och efterföljande middag. 160 personer deltar i seminariet.

1990

- Stiftelsen instiftar ett **Forskarpris på 50 000 kr** att delas ut årligen. Första pristagaren blir professor *K Sune Larsson*.

1991

- Stiftelsen byter namn till *Stiftelsen Forskning utan djurförsök*.
- Årets Forskarpristagare är *Skandinaviska Celltoxikologiska Sällskapetets MEIC-kommitté*.
- *Borlängeavdelningen av NSMPD* (NSMPD var nuvarande Förbundet djurens rätt) arrangerar en rockgala till förmån för Stiftelsen och överlämnar vinsten på 10 000 kronor vid riksstämman.
- *Stockholmsavdelningen av NSMPD* börjar sälja *Majrättan*, ett alternativ till Majblomman, till förmån för Stiftelsen.
- Stiftelsen ger för första gången ett **Journaliststipendium** till en journalist som vill fördjupa sig i området djurförsök och alternativa forskningsmetoder.

1992

- Birgitta Forsman avgår som styrelseordförande och ersätts av *Ulrika Hansson*.
- *Ami Sundeman* anställs som kanslist, till att börja med på halvtid.
- Professor *Lars Ehrenberg* får årets Forskarpris.

1993

- Professor *Klaus Mosbach* får Forskarpriset.

1994

- Professor *Per Artursson* får Forskarpriset.

1995

- Professor *Kerstin Lindahl Kiessling* får Forskarpriset.

1996

- Ulrika Hansson avgår som styrelseordförande och efterträds av *Karin Gabrielson*.
- Stiftelsen får sin första **hemsida** på Internet.
- Stiftelsens Forskarpris ersätts av *Nordiska Forskningspriset på 60 000 kr*, som delas ut i samarbete med Juliana von Wendts stiftelse i Finland och Alternativfondet i Danmark. Första mottagare blir docent *Birgitta Forsman*, som får priset bl a för sin doktorsavhandling om djurförsök.

1997

- Stiftelsen beviljas **90-konto** och inleder sitt **insamlingsarbete** för att öka intäkterna och därmed möjligheten att kunna fortsätta dela ut forskningsanslag i framtiden.
- **EuroNICHE** får det Nordiska Forskningspriset.

1998

- Stiftelsen börjar ge ut nyhetsbladet *Med andra metoder*.
- Stiftelsen har nu **tre anställda**: Ami Sundeman på heltid, Karin Gabrielson, som liksom tidigare ordföranden är deltidsanställd, och *Mona Lundqvist* som deltidsanställd detta år som insamlings- och kansliassistent.
- Karin Gabrielson deltar i en tre dagar lång workshop om alternativ i utbildningen, arrangerad av *ECVAM, EU:s center för validering av alternativ*. Stiftelsens kontakter med ECVAM ökar därmed.

1999

- Stiftelsen ger bidrag till **EuroNICHE** för produktion av en videofilm. Organisationen EuroNICHE arbetar för att ersätta djurförsök i utbildningen. Videon blir en succé – den översätts/dubbas till ett 15-tal språk och sprids i över 50 länder. EuroNICHE har som resultat utökat sitt arbete, blivit internationella istället för europeiska och bytt namn till InterNICHE.
- Ordföranden Karin Gabrielson anställs på heltid.
- Nordiska Forskningspriset delas ut till docent *Björn Ekwall*.

2000

- Stiftelsen delar för första gången ut **doktorandstipendium** till en doktorand som arbetar med ett projekt för att utveckla alternativ till djurförsök.
- *Ewa Selzer-Rasmusen*, från Danmark, får Nordiska Forskningspriset.

- Stiftelsens ordförande *Karin Gabrielson* väljs in i en arbetsgrupp som ska ta fram riktlinjerna för att bilda ett europeiskt samarbetsorgan, *Ecopa (European Consensus Platform on Alternatives)* för nationella plattformar för alternativ.

2001

- Stiftelsen uppmärksammar att *EU:s förslag till kemikalielagstiftning* kan komma att leda till att 10-50 miljoner djur drabbas av djurförsök när 30 000 kemikalier ska djurtestas för att registreras om. Arbete inleds för att påverka innehållet i lagförslaget och påskynda utvecklingen och utvärderingen av alternativ.
- *Skandinaviska Celltoxikologiska Sällskapet*, SSCT, får Nordiska Forskningspriset.
- Stiftelsens ordförande, Karin Gabrielson, utses till ledamot i *CFN:s alternativutskott*, som granskar CFN:s ansökningar om forskningsanslag.

2002

- Stiftelsen tar initiativ till bildandet av *Svenska plattformen för alternativ till djurförsök*, ett samarbete med organisationer, industri och myndigheter.
- Årets mottagare av Nordiska Forskningspriset är professor *Roland Grafström*.
- Dr *Cecilia Clemedson*, Stiftelsens vice ordförande, projektanställs på 25 procent, bl a för att förstärka Stiftelsens vetenskapliga arbete.

2003

- Årets mottagare av Nordiska Forskningspriset är *Adrian* och *Karina Smith* för arbetet med databasen *NORINA*.
- Stiftelsen lanserar sin *nya hemsida www.stifud.se* i december.

ÅR 2004

Stiftelsen firar 40-årsjubileum!

BEVILJADE FORSKNINGANSLAG

- 32 år har nu gått sedan det första forskningsanslaget delades ut. Tottalt har 21 miljoner kronor beviljats till 455 forskningsanslag och doktorandstipendier. Förutom dessa har flertalet anslag, stipendier och donationer beviljats till projekt som främjar djurs hälsa och arbetet mot djurförsök.

FORSKARKONFERENSER OCH HUMANIMAL

- Stiftelsen arrangerade en första forskarkonferens om alternativ till djurförsök 1978. Den följdes av många fler.
- Så småningom miste Stiftelsens forskarkonferenser sin betydelse då allt fler vetenskapliga konferenser, som arrangeras av andra, tar upp alternativ till djurförsök på olika sätt. Det publiceras allt fler tidskrifter om alternativ, och Internet och e-post har fått en betydande roll för att sprida information.
- Forskarkonferenser arrangerades av Stiftelsen 1978, 1979, 1980, 1982, 1984 (med särskild överläggning om *LD50-testet och dess avveckling*), 1986 (Tema: *Utbildning i alternativa metoder*), 1987 (Tema: *Hur kan forskningen styras bort från djurförsöken?*) samt 1989 (Tema: *Det går att förändra*).
- Från var och en av dessa konferenser har sammandrag presenterats i skriftserien *Forskarkonferens*, tillsammans med rapporter från forskare som fått anslag från styrelsen.
- 1988 arrangerades en *utbildningsdag* för lekmän om alternativa metoder, med ett 50-tal deltagare.
- 1999 arrangerades forskarkonferensen *Framsteg och framtid – om utveckling av alternativ till djurförsök*, för att sammanfatta utvecklingen de senaste 10 åren och ge en bild av framtidens forskning.
- Seminarium om *alternativ i utbildningen* har arrangerats 1996 och 2002 för studenter och lärare på utbildningar där djurförsök förekommer.
- Från 1991 har forskarrapporter redovisats i Stiftelsens nya skriftserie *Humanimal*, nr 1, 2 och 3, och kommer i framtiden att publiceras på Stiftelsens hemsida.

BLANCHE LINDEGRENS DONATION

- År 1972 fick Stiftelsen ett arv från fröken *Blanche Lindegren*. I sitt testamente skriver hon: "Det är min önskan att Stiftelsen på lämpligt sätt lämnar bidrag till andra djurskyddsföreningar inom landet som motarbetar vivisektion och djurs utnyttjande i vetenskapligt syfte."
- Dessa donationer har delats ut till ett flertal projekt och organisationer under åren, men främst till avdelningar inom *Förbundet djurens rätt*. Donationer kan sökas en gång per år. Information om hur det går till att ansöka finns på Stiftelsens hemsida (www.stifud.se) under utlysningstiden – vanligtvis i september.